

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

3 Nunquid cuiuspiam testimonium citra eius culpam repellendum sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

farum. Circa hanc conclusionem, non tam dubitando quam admonendo quaerendū superest vtrum huiusmodi defectus, quando latent in teste, liceat litiganti in publicum traducere quo testimonium sibi contrarium vel infirmet vel prius recusat? *Et ut certissimum* circa discussionem statim, constantissimum est neququam crimen falsum licere testi obijcere, neque causa seruanda: totius rei publicae. Nam si menti officiosae fas non est, quanto minus perniciosae? Iniquissimum ergo vsus est, & qui in bene morata rei publicae non esset ferendus, qui iam nunc temporis in iudicijs est frequens, nempe dum aduocati flagitia, quae neque suspicantur quidem, testibus impingunt, dicentes vti iure suo ad suam commendam vexationem, cum tamē mos ille plus habeat diabolicae nequitiae, quam iuris. Fateamur quidem caudicos illos procuratores minimum auctoritatis in hac re habere, nam meritisimo in his mendacissimi habentur nihilominus vix inde emergit testis sine l. sione honoris & famae. Et ideo praeter illam quam irrogant priuatae personae, iniuriam quoque inferunt rei publicae, nam illa ratione deterrentur viti probi, testes esse. Et nonnunquam legitime excusantur, etiam dum a iudice requiruntur, quia nemo cum tanto periculo honoris sui, & famae, tenetur obsequium praestare suum. Quare deberent isti taxatores, quos vocant testium, si in probatione dehereret supplicio affici. At vero de crimine vero, occulto tamen, superest dubitandi ratio.

Dubita-
tio.

Nam qui crimen occultum reuelat: (vt libro precedenti quaesitio. s. dictum est) licet secundo gradu nihilominus iure infamator, habetur, sicuti falsi impositor. Nihilominus respondetur genere suo non esse peccatum, reuelare occultum crimen testis, ob quod iure repulsam patitur. Nam postquam id ius concedit, licitum est cuiunque eodem iuris beneficio vti. Attamen multae sunt requisitae conditiones, vt talia detegere crimina, non sit charitati contrarium. In primis requiritur vt reuelatio illa sit vincenda liti necessaria. Quare si crimen non est ex illis quibus iure testimonium repellitur, nefas est illud propalare. Mox li branda est seditas detegendi criminis, cum detrimento quod si non detegeretur, dari posset. Nam si in causa exigui momenti inamane crimen testis patefaceres,

ob quod vel periculum mortis subiret, vel infamis deinde viueret, profecto charitatem grauius vulnetares. Tertio & praecipue perpendendum est vtrum testis, vel sua culpa, vel sua sponte se ingrederetur, nam tunc aequius posset ei crimen suum opponi, quo os illi obstrueretur. Quando vero, non solum absque culpa sua, verum compulsus testimonium dicit, periculosum esset illum infamare, tunc vel maxime, quando non tam necessitate quam ob vindictam id sit. Quarto denique perpendendum est vtrum quamquam alias improbus sit, probe tamen, & candide, verum ferat testimonium. Nam si constaret falsum esse multo iustius esset, etiam cum eius infamia impudens illi os compescere.

Argumenta autem quaestionis facilissima sunt. Ad primum enim respondetur quod illa testimonia sunt penitus rei publicae necessaria quae bonum habent auctoritatis pondus, quod quidem citra culpam alijs etiam defectibus diminuitur. Et ideo qui illos habent, refutantur. Et per hoc patet solutio secundae quaestionis. Haud enim omnis testium repulsa, poena est, quae ob culpam infligatur, imò quandoque est cautela. Ad alterum autem membrum respondetur quod: vbi res non vergit in nocuum alterius, quicumque praesumitur bonus, dum non probatur malus. Quando vero agitur in tertium personam, veniunt firmitas, dum necessaria adhibetur cautela.

ARTICVLVS IV.

Vtrum testimonium falsum semper sit peccatum mortale.

Quantum quod in teste consideratur, est culpa, si falsus sit de qua ideo quaeritur an semper sit mortalis. Et arguitur a parte negatiua. Primo sic. Quandoque testis non studio, sed facti ignoracione falsum dicit testimonium, ignorantia autem excusat a mortali labe, ergo non semper falsum testimonium peccatum est mortale. Secundo. Mendacium quod alicui quidem prodest, nulli vero noceat, quodque ideo officiosum appellant, non est mortale, saepe autem testimonium falsum huiusmodi mendacium est, puta dum testis falsitate illa studet quempiam vel a morte libera-